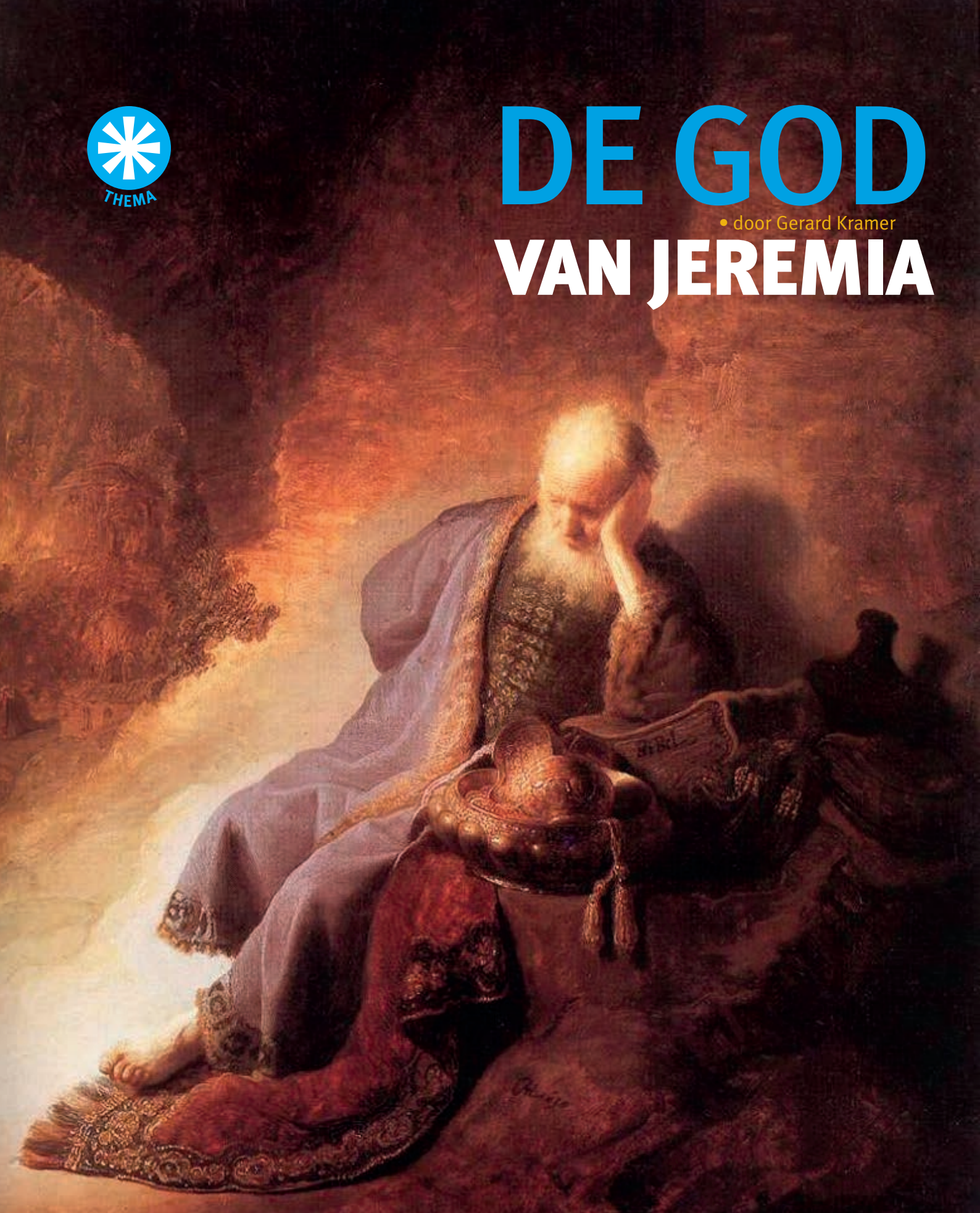

DE GOD

• door Gerard Kramer

VAN JEREMIA

JEREMIA WAS EEN PROFEET DIE EEN GROTE PERSOONLIJKE BETROKKENHEID BIJ ZIJN WERK HEEFT GEKEND. DAAROM IS ZIJN PROFETIE STERK AUTOBIOGRAFISCH. OP VELE PLAATSEN LAAT HIJ HOREN HOEVEEL VERDRIET HIJ HAD OVER DE TOESTAND VAN DE TWEE STAMMEN, EN HOE HIJ GEWORSTELD HEEFT MET DE BOODSCHAP DIE HIJ MOEST DOORGEVEN. JEREMIA HEEFT DAN OOK EEN MOEILIJK LEVEN GEHAD. OP ALLE FRONTEN ONTMOETTE HIJ TEGENSTAND, ZODAT HIJ MOEDELOOS WERD EN ZIJN DIENST WENSTE TE BEËINDIGEN. DAAR KOMT HIJ EERLIJK VOOR UIT. GELUKKIG HEEFT HIJ OOK EEN BOODSCHAP VAN HOOP MOGEN BRENGEN. HIJ HAD IMMERS EEN GOD DIE HEM GEROEPEN HAD EN OP WIE HIJ VERTROUWDE. DE MANIER WAAROP GOD JUUST DEZE PROFEET HEEFT ONDERSTEUND, KAN EEN BEMOEDIGING ZIJN VOOR ALLEN DIE IN ONZE TIJD EEN PROFEETISCHE DIENST ONDER HET VOLK VAN GOD VERRICHTEN.

Roeping

Jeremia was van priesterlijke afkomst (1:1). Of hij ooit priesterdienst gedaan heeft, weten we niet. Op het moment dat hij geroepen werd, was hij nog jong, en het siert hem dat hij zichzelf om die reden onbekwaam achtte om te spreken (1:6; vgl. Job 32:4-6). Door zich zo op te stellen gaf hij de Heer de gelegenheid hem te bemoedigen: De Heer zelf zou Zijn eigen woorden in Jeremia's mond leggen (1:9). Al vroeg werd Jeremia geopenbaard dat hij tegenstand zou ontmoeten als hij in de steden van Juda zou spreken wat de Heer hem gebieden zou. Maar de Heer beloofde ook dat Hij hem beschermen zou: 'al zullen zij tegen u strijden, zij zullen u niet overmogen, want Ik ben met u, luidt het woord des Heren, om u te bevrijden' (1:19).

Jeremia was een tijdgenoot van Ezechiël, Daniël en Zefanja. Hij heeft zo'n veertig jaar geprofeteerd, vanaf het dertiende jaar van koning Josia (627 v.C.) tot aan het begin van de ballingschap (586-582 v.C.; 1:2-3).

Persoonlijke betrokkenheid

De Heer kan iemand alleen dan voor een profetische dienst gebruiken als hij de dingen ziet zoals de Heer zelf ze ziet.

Daarom stelde de Heer aan Jeremia de vraag: 'Hebt gij gezien, wat Afkerigheid, Israël, gedaan heeft?' (3:6; vgl. 7:17). Wat Jeremia te zien kreeg aan wantoestanden en oordelen, liet hem niet onberoerd. Wanneer hij Jeruzalem het oordeel aankondigt, roept hij uit: 'O mijn binnenste, mijn binnenste! Ik moet ineenkrimpen. O wanden mijns harten! Mijn hart jaagt in mij, ik kan niet zwijgen; want bazuingeschal hoor ik, strijdrumoer! Slag na slag wordt gemeld, ja het gehele land is verwoest; onverhoeds zijn mijn tenten verwoest, in een oogwenk mijn tentkleden. Hoe lang moet ik het signaal zien, het bazuingeschal horen? Want onverstandig is mijn volk, mij kennen zij niet; dwaze kinderen zijn het, en inzicht hebben zij niet; wijs zijn zij om kwaad te doen, maar van goed doen weten zij niet' (4:19-21; vgl. 16:19v.; 23:9). Jeremia was als een keurmeester onder het volk van God gezet, om de weg daarvan te kennen en te toetsen (7:27); hij moest zich daarom persoonlijk intensief met het volk bezighouden, zodat hij inzag dat Juda het oordeel verdiende. Niet iedereen is geschikt voor zo'n profetendienst. De Heer hield zich daarom ook heel persoonlijk met Jeremia bezig: 'Gij, o Here, kent mij toch, Gij ziet mij en toetst mijn gezindheid jegens u' (12:3; vgl. 20:12). Jeremia mocht ook niet voor het volk

bidden en niet bij de Heer aandringen - wat hij anders zeker zou hebben gedaan (vgl. 18:20b)! - want de Heer zou ditmaal naar hem niet horen (7:16). Het volk zou overigens evenmin naar Jeremia luisteren. Daarom moest hij zijn hoofdhaar afscheren als teken van rouw (7:29; vgl. 48:37; Job 1:20; Jes.15:2-3; Ezech.7:18) en een klaaglied aanheffen!

Persoonlijke omstandigheden

Jeremia is zijn leven lang een eenzaam man geweest: hij moest ongehuwd blijven (16:2) en mocht niet aan het normale sociale leven deelnemen: hij mocht niet met zijn volksgenoten rouwen of feestvieren (16:5,8). Zo moest hij de toestand van het volk en de oordelen die de Heer zou voltrekken, in zijn persoonlijke omstandigheden uitbeelden. Ook bij zoiets gewoons als het kopen van een akker liet Jeremia zich leiden door het woord van de Heer, zodat hij vervolgens ook in staat was aan deze rechtshandeling een

profetische boodschap te verbinden (32:6-15,25, 43v.).

Toen Nebukadnezar Juda dreigde te bezetten, hoorde Jeremia van de Heer dat Juda zich aan Nebukadnezar diende te onderwerpen, en dus bracht Jeremia deze boodschap over aan het volk (27:2-8); daardoor werd hij als verrader gebrandmerkt. Ook trad er een tegenprofeet, Hananja, op die Jeremia's woorden openlijk tegensprak en conform Jeremia's voorzegging binnen een jaar stierf (28:10-17). Tijdens Zedekia werden de legers van de Chaldeeën te Juda bedreigd door de Egyptische legers, en werd Jeremia bij een vluchtpoging voor deze legers beschuldigd van Chaldeese sympathieën en gevangen gezet (32:2; 37:11-16,21). Hij dreigde zelfs ter dood te worden gebracht in een put met slijk. Daaruit werd hij verlost door de Ethiopiër Ebed-Melek, maar bleef wel gevangen (38:6-13,28). Toen Jeruzalem viel, heeft Nebukadnezar Jeremia beschermd en zelfs vrijgelaten.

Hij mocht kiezen: mee naar Babel onder bescherming van Nebukadnezar of in Juda blijven onder gouverneur Gedaliah. Jeremia koos het laatste (39:11-14; 40:4-6). Gedaliah werd evenwel vermoord en Jeremia werd gedwongen met een groep opstandige Joden mee te vluchten naar Egypte. En dat terwijl hij hen nota bene van Godswege gewaarschuwd had niet naar Egypte te gaan (43:1-7)! Daar aangekomen voorzegt hij de verovering van Egypte door Nebukadnezar (43:8-13). Bijzonderheden over zijn dood zijn niet bekend.

Tegenstand en innerlijke strijd

Jeremia heeft bijzonder veel tegenstand ervaren. Hij heeft het daarom uitgeroepen: 'Wee mij, mijn moeder, dat gij mij gebaard hebt, een man van twist en gekrakeel voor het gehele land! Ik heb niet te leen gegeven en men heeft mij niet te leen gegeven, toch vervloeken mij allen' (15:10). De Heer heeft Jeremia daarop geantwoord: 'Indien Ik u niet bevrijd ten goede! Indien Ik ten tijde van rampspoed en benauwdheid de vijand niet tot u doe smeken!'. Deze voorzegging is vervuld in de smeekbeden die Zedekia later aan Jeremia's adres gericht (21:1-2; 37:3,17; 38:14v.). De dagelijkse werkelijkheid voor Jeremia was evenwel dat de mannen van zijn vaderstad Anatot hem naar het leven stonden (11:21), dat ook zijn familieleden hem hadden laten vallen en op straat nariepen (12:6) en hij dagelijks werd bespot (19:8).

Dan maar stoppen?

Aangrijpend is zijn ontboezeming dat hij zelfs overwogen heeft met zijn dienst te stoppen: 'Maar zeide ik: Ik wil aan Hem niet denken en in zijn naam niet meer spreken, dan werd het in mijn hart als brandend vuur, opgesloten in mijn gebeente; wel matte ik mij af om het in te houden, maar ik kon het niet' (20:9). Jeremia kende momenten dat hij zijn kracht zocht bij de Heer, die met hem was als een sterke held, maar ook momenten dat hij zijn geboortedag vervloekte (20:11,14-18).

Hoop

Hoewel Jeremia veel tegenstand en verdriet heeft moeten incasseren, heeft hij ook een boodschap van hoop mogen brengen. Dit laat natuurlijk vooral iets van het hart van God zien, die Jeremia naast oordeel ook de genade en het herstel in het Vrederijk heeft laten aankondigen: 'Te dien tijde zal men Jeruzalem noemen de troon des Heren, en alle volken zullen zich daarheen verzamelen om de naam des Heren

te Jeruzalem, en zij zullen niet meer wandelen naar de verstoktheid van hun boos hart. In die dagen zal het huis van Juda naar het huis van Israël gaan, en zij zullen tezamen uit het Noorderland komen naar het land dat Ik aan uw vaderen ten erfdeel gegeven heb' (3:17-18; vgl. Zach.14:16). Jeremia heeft mogen wijzen op de komst van de rechtvaardige Spruit, die God David verwekken zou, en van Diens zegenrijke, rechtvaardige regering (23:5v.). Ook herstel op korte termijn stelde God in het vooruitzicht: de Babylonische ballingschap zou beperkt zijn tot zeventig jaren (25:11,12; 29:10; vgl. Dan.9:2). God koesterde gedachten van vrede jegens zijn volk, en niet van onheil, met de bedoeling hun een hoopvolle toekomst te geven (29:11). Zo mocht Jeremia ook profeteren over het nieuwe verbond, dat God met het huis van Israël en met het huis van Juda zal sluiten (31:31-34).

Type van de Heer Jezus

Jeremia is in velerlei opzicht een type van de Heer Jezus geweest. Hij vergelijkt zichzelf met een lam dat ter slachting geleid wordt, terwijl men boze plannen tegen hem smeedt (11:19; vgl. Jes.53:7; Hand.8:32). Evenals Jeremia heeft de Heer Jezus 'tegenspraak van de zondaars' tegen zich verdragen (Hebr.12:3), en het moeten meemaken dat zijn broers niet in Hem geloofden (Joh.7:5). Ook de Heer werd verworpen in de plaats waar Hij was opgevoed, en men wilde Hem daar doden (Luk.4:16,29). Zowel Jeremia als de Heer Jezus werden in Jeruzalem verworpen door de geestelijke leiders van hun tijd. Van Jeremia lezen we: 'De priesters en de profeten zeiden tot de vorsten en tot het ganse volk: Deze man is des doods schuldig, omdat hij over deze stad heeft geprofeteerd' (26:11). In Matth.27:20 lezen we dat het de overpriesters en de oudsten waren die er bij het volk op aandrongen dat de Heer werd omgebracht: 'de overpriesters en de schriftgeleerden stonden Hem heftig te beschuldigen (Luk.23:10).

Een type is altijd onvolkomen. De Heer Jezus stelt uiteindelijk alle typen in de schaduw. Hoeveel we ook kunnen leren van de profeet Jeremia en zijn gehoorzaamheid aan de God die hem geroepen had, het volmaakte voorbeeld blijft de Heer Jezus. Alleen Hij heeft kunnen zeggen: 'Mijn voedsel is dat Ik de wil doe van Hem die Mij heeft gezonden en zijn werk volbreng' (Joh.4:34), en: 'Hij die Mij heeft gezonden, is met Mij; Hij heeft Mij niet alleen gelaten, omdat Ik altijd doe wat Hem welbehaaglijk is' (Joh.8:29-30).